

VELIKI SVEĆENIK I VJEČNO OTKUPLJENJE (Poslanica na nedjelju Muke)

U prvom dijelu poslanice Hebrejima pisac je iznio nadmoćnost vrhovnog Kristova svećeništva nad starozavjetnim svećenicima. Od gl. 9 pa dalje ističe žrtvu Novoga Zavjeta nad žrtvama St. Zavjeta. Obraćeni od židovstva još su mogli motriti hram s njegovim svećenicima i s njegovim žrtvama, i to im je moglo biti prigodom da ponovo prigrle zajednicu iz koje su prešli u Kristovu mladu zajednicu, tj. sv. Crkvu. Baš zato ih pisac upozorava da je Jeruzalemski hram reprodukcija svetoga šatora što su ga Izraelci imali u pustinji, a taj je bio učinjen radom ljudskih ruku. Tom šatoru sv. pisac stavlja nasuprot drugi šator, koji nije učinjen čovjekovom rukom, čak ne stoji na zemlji (8,4) već na samom nebu (9,4). U tom šatoru vrši svoje bagoslužje Isus Krist kao veliki svećenik.

Pa ako pisac Mojsijev šator nazivlje »kozmičkim svetištem« (9,1) oslanjajući se pri tom na semitsko poimanje, prema kojem je zemlja ogledalo neba, što onda kazati o nebeskom šatoru, nebeskom svetištu? Mojsijev je šator kozmičko svetište, jer je on po mišljenju mnogih (Josip Flavije, Origen, sv. Jeronim, Grgur Nazijazenski) sa svim svojim dijelovima odražavao čitav svemir. Još više treba reći o nebeskom šatoru.

Hbr. 9, 11—15

- 11 *A Krist je došao kao veliki svećenik budućih dobara kroz veći i savršeniji šator koji nije učinjen rukom, tj. koji nije od ovoga svijeta.*
- 12 *Niti je s krvlju jaraca i junaca nego svojom krvlju ušao jednom u svetinju i stekao vječno otkupljenje.*
- 13 *Jer ako krv jaraca i junaca i juničin pepeo škropljenjem okaljane posvećuje na izvanjsku čistoću,*
- 14 *koliko će više krv Krista koji je Duhom Svetim samoga sebe prikazao neokaljana Bogu, očistiti našu savjest od mrtvih djela da služimo Bogu živomu.*
- 15 *I zato je u Novomu Zavjetu posrednik da po smrti koju je podnio za otkup od prestupaka u prvom Zavjetu, prime vječnu baštinu oni koji su pozvani.*

U svetinju nad svetinjama Jeruzalemskog hrama ulazio je samo veliki svećenik i to samo jedamput u godini, tj. na veliki Dan pomirenja (Jomha-Kipur). Izlio bio sedam puta žrtvenu krv za grijeha iz neznanja koliko svoje toliko i svega

naroda. Svaki ulazak izvan ovog dana donosio je smrt (Ex 30,10; Lev 16,2, 14 sl.). Na to je već bio znak da pomirenje za grijeh nije bilo potpuno i cjelovito. Prinosi starozavjetnih žrtava nisu donosili nutarnje pomirenje savjesti; to je bilo samo izvanjsko očišćenje, vremenski ograničeno, očišćenje tijela. Kristova žrtva prinesena je jedamput i to s najvećim mogućim uspjehom; ona donosi pomirenje u čovjekovoj savjesti.

9,11 Materijalno svetište (svetinja) koje je služilo kao prelaz u svetište nad svetištima, bilo je prepreka da se stigne u pravo svetište nad svetištima, tj. u nebo. Prepreka je dignuta, prelaz je slobodan. Mojsijev zakon i bogoštovlje, zakoni o jelima i piću, o raznim pranjima bili su nesavršene ustanove. Nisu iznutra mogle čovjeka opravdati, dati mu milost posvetnu. Trebalo ih je zamijeniti savršenijim bogoštovljem. Na pozornici se javlja Krist kao veliki svećenik budućih dobara. Ta buduća dobra su dobra mesijanskog vremena s čijim nastupom ukida se sadašnje vrijeme ekonomije St. Z. (9,9). Genomenos Vg prevodi s assistens. Što Isus Krist donosi, namijenjeno je za sasvim novo razdoblje. On je jedamput zauvijek učinio žrtveni ophod kroz svetište da stigne do svetišta nad svetištima. Tajanstveni šator o kojem je govor jest sveto Kristovo čovječstvo koje je hipostatski sjedinjeno s božanskom Riječju. Po njemu je Krist ušao u svetište nad svetištima, tj. po svojoj muc i smrti i uznesenju stekao otkupljenje i slavu. Poslanica Hebrejima gleda Isusovu smrt na križu i Uznesenje na nebo skupa kao zajednički put Isusov u njegovu proslavu. To je ujedno put i naše proslave.

9,12 Žrtveni dar što ga je Spasitelj Isus prinio je njegova presv. Krv. Svojim dostojanstvom i svojim uspjehom ona se diže visoko iznad svih prinesenih žrtava u St. Zavjetu. S ovim dragocjenim darom ni izdaleka se ne mogu mjeriti zasluge krvi od zaklanih i žrtvovanih jaraca, junaca i drugih žrtvenih životinja. Prolivena Isusova Krv donijela je svim ljudima i svim vremenima nutarnje, duhovno opravdanje, vječno otkupljenje.

9,13 Ako se netko u St. Zavjetu dotakao mrtvaca i tim postao nečistim, da ponovo postane čist, vršio se nad njim poseban obred. Izvan šatora spalili bi crvenu kravu i s njezinim pepelom koji su pomiješali s vodom oškropili bi grješnika (Num 19). Mnogo više možemo kazati o vrijednosti Kristove žrtve. Kristova prolivena Krv čisti našu savjest od mrtvih

djela. Ono što je kazao sv. Jakov o vjeri bez dobrih djela (2,26), to o vdje ističe sv. pisac o djelima bez vjere u Krista. Ni u jednom ni u drugom slučaju nema opravdanja, milosti posvetne u duši. Vjerom u Krista obavljana djela čovjeka čiste u savjesti. Čovjek postaje slobodan da služi Bogu živomu. Kolike li opreke: Mrtva djela — služba živomu Bogu!

9,14 Krist je prinio žrtvu za otkup svih potaknut Duhom Svetim koji je zajednički Duh njegov i Očev. I ako su žrtvene životinje u St. Zavjetu morale biti bez ikakve mane, to se još više mora reći za Krista da je iznad svake mjere čist i neokaljani (amomos). Stoga je i uspjeh njegove žrtve veći, tj. olakšanje savjesti, očišćenje od grijeha, osposobljenje za vršenje krepkih djela.

9,15 Neovisno o svećenstvu Izraelci su imali tri vrste posrednika: proroke, anđele i Mojsija. O njima je bio govor u prvom dijelu poslanice. Ovdje sv. pisac naglašava da je Isus Krist predstavnik Božjega naroda onako kako je Mojsije bio predstavnik izraelskog naroda kad je sklapao i ratificirao ugovor s Bogom. Diatheke u grčkom znači i ugovor i oporuka, no ugovor-oporuka ne vrijedi dok je na životu onaj koji čini oporuku. On treba da prije umre, da oporuka postane pravomoćnom. To je Isus navijestio na Zadnjoj Večeri a malo zatim je uslijedila sama smrt božanskog oporučitelja. Svi ljudi imaju sada pravo na svoj baštinski dio. Izraelci su dobili u posjed pojedine dijelove u kanaanskoj zemlji, a naša je baština u nebu. To će biti vječna baština.

Žrtva što je spominjemo u nedjelju Muke znači naše oslobođenje od St. Zavjeta a također ispunjenje svih tipova o kojima govori St. Zavjet. (R. Knox). Prošlost je mrtva. Puca zora sretne budućnosti i to bez kraja i konca. Baštinske dijelove dobili smo oporukom najdragocjenije vrste. Oporuka je to dobrog umirućeg oca.

O. FRANJO CAREV

VITAM RESURGENDO REPARAVIT

(Iz velikonočnega slavospeva)

Vsebina: Za kaj gre? Kristus v mesu. Kristus v slavi. Kristus v liturgiji. Pastoralni problemi: češčenje sv. R. t.; umetnost.